

OILA DAVTRASIDA

№ 2 (348)
2019 - yil
17-yanvar
payshanba

www.od-press.uz

Ijtimoiy-siyosiy, ma'naviy-ma'rifiy gazeta

Gazeta 2012-yil may oyidan chiqa boshlagan.

«БУГУН ХАВФЛИ БИР БАЛО БОР...»

Матқуб Матқонов
билан жиддий суҳбат

4-бет

ЭНДИ «ХУРРИЯТ» керак эмас (ми?)

3-бет

БЕШ АСРЛИК ОБИДАНИНГ аччиқ қисмати

5-бет

НАҚДни пластикка

5-бет

ДИҚҚАТ, АКЦИЯ: мақолани ўқиганга совға бор!

5-бет

ПОРАХЎР ҚАСАМИ: шу охиргиси!

6-бет

ПЕНСИОНЕР НИМАДАН НОРОЗИ?

2-3-бетлар

Илҳом БОЛТАЕВ коллажи

Хартугул одамлар кўнглидан ўтказган нарсасини бир қадар тилига чиқарса бўладиган даврлар келди. Буни баъзан матбуотда, телерадио ёки интернет саҳифаларида, ҳатто аҳолининг турли корхона ва ташкилотларга ошқора билдираётган муурожаатларида кўриб турибмиз. Энг муҳими, барча соҳаларда ечимини қутаётган муаммолар айтиляпти, уларни ҳал қилишга секин-асталик билан бўлса-да киришиляпти. Аммо қозғоғда бошланган ислохотлар ҳаётда ҳам аниқ ва ҳаққоний ифодасини топиши учун ҳали анча ишлар қилиниши зарур.

Тахририятимизга Фарғона вилояти, Олтиариқ тумани, Повулгон кишлоғи, Янгийул кўчаси, 24-уйда истикомат қилувчи фуқаро Рахимжон Ҳомидовдан мактуб келди. Мактуб «Хизмат хизматдек бўлса... ёхуд пенсия маблағини тарқатиш тизимига оид баъзи мулоҳазалар» деб номланган.

Фуқаро хатида бугун ҳаммамизнинг кўз олдимизда содир бўлаётган, лекин негадир мутасаддиларнинг ҳафсаласидан четда қолаётган ўткир бир муаммо ҳақида сўз очган. Келинг, бу хат билан биргалликда танишиб чиқамиз.

Қош қўяман деб...

«Президентнинг шахсан кўрсатмасига асосан пенсия пулларини нақд шаклда берилиши йўлга қўйилди. Шунингдек, хизмат кўрсатиш сифатини яхшилаш мақсадида бу вазифа Халқ банки зиммасига юкланди. 2017 йилнинг июль ойидан бу тизимга эътибор қаратган банкнинг жойлардаги масъуллари тегишли чоратадбирлар белгилашди. Маҳалла фуқаролар йиғинлари қошида пул тарқатиш кассалари, шунингдек, автоуловчи сайёр кассалар ташкил этилиб, хизмат кўрсатиш йўлга қўйилди.

Мана, бу эзгу ишлар бошланганига бир ярим йил бўлди. Агарда бу вақт сарҳисоб қилиниб, «Сиз банк хизматидан мамнунмисиз?» деган савол қўйилгудек бўлса, мен албатта «Йўқ» дея жавоб берган бўлардим. Нега? Бойси, бизда ҳанузгача жиддий тартиб ўрнатилгани йўқ. Банк раҳбариятининг тузган режа ва жаъвали буйича, аввало, ногирон, бемор, кексаларга сайёр тарзда хизмат кўрсатилиши, шундан сўнггина турган кассада иш юритилиши керак. Афсуски, кўп ҳолларда бунинг аксини кузатяпмиз. Негадир ҳар ойда алмашиб турадиган

ғазначи (кассир)лардан бу ҳолатга изоҳ сўрасангиз, «билмабмиз» ёки «пул оз эди» қабилдаги баҳона жавобни оласиз.

Лоқайд, масъулиятсиз ходимларнинг бир ҳудуддаги вазифани тўла яқунламай, чала ҳолда бошқа манзилга ўтиб кетишлари ҳам, шунингдек, ҳар бир ҳудудда алоҳида хизмат кўрсатилиши лозим бўлса-да, ходимларнинг «ишбилги»ликлари боис икки ҳудуд бир жойга жамланиши натижасида юздан ортқ кишиларнинг издиҳомга келгандек тўпланиб, бир дарча қаршида соатлаб навбат кўтишга мажбур бўлаётгани ҳам бор гап. Қолаверса, турли ёшдаги эркагу аёл аралаш бўлган бундай «маросим»ларда навбат талашиш, жанжал, асабузарлик ҳолатлари ҳам рўй бераётганини яшириб бўлмайди. Албатта, қайд этилган нохуш манзараларни ўнглаш катта муаммо эмас.

Қорнимга эмас, кадримга...

«Шу ўринда мен мазкур тизимнинг маънавият билан боғлиқ жиҳати хусусида тўхталмоқчиман. Гап шундаки, пенсия маблағларини эгаларига етказиб бериш вазифаси почта тармоғи зиммасида бўлган даврларда хизмат кўрсатиш борасида юқорида тилга олинган номақбул кўринишларга дуч келмаган эдик. Почта ходимлари гарчанд замонавий автоуловларда эмас, балки велосипедда ёки пиёда юриб бўлса ҳам тартиб билан, ҳеч кимни овора-сарсон қилмай хонадонна-хонадон киришиб, ҳол-аҳвол сўраган ҳолда хизмат кўрсатишар эди. Ҳар бир қария учун улар гўё давлатнинг бир вақилидек туюларди. Бу беминнат дастёрларнинг хизматидан

«Газета-журналлар, аввало, пенсионерлар хонадонига кириб бормас экан, ёшлар тарбияси билан боғлиқ долзарб масалаларнинг ечим топиши ўта мушкул.

мамнун бўлган табаррук инсонлар албатта қўлларини дуога очишарди. Шундай хурсандчилик дамларда зиё-маърифатга ташна дуогуўлар дастёрларнинг сумкасида мавжуд бўлган ўзларига манзур газета-журналларни харид қилишар, лозим топишса, обуна ҳам бўлишарди. Албатта, бу газета ёки журналларда берилган долзарб мақолалар, ибратомуз ҳикоялар, аввало, оила даврасида, қолаверса, маҳалладаги катта-кичик йиғинларда тарбиявий суҳбатнинг бош мавзусига айланарди. Минг афсуски, хизмат кўрсатиш банк тасарруфига ўтгач, зиё-маърифатга ташна отахон-онахонлар газет-хонликдан бутунлай мосуво бўлиб қолишди. Чунки кишлоқ жойларида бирор матбуот дўкони йўқ.

Баъзида «Ҳамама янгилик, хабарларни телевидение, радио, интернет орқали билиб оламиз, газетага эҳтиёж ҳам қолмаяпти», деган гаплар қўлоққа чалиниб қолади. Тўғри, бу ахборот воситалари тезкорлик ва бошқа жиҳатлар билан ўзига хос ютуққа эга. Бироқ

булар қанча кўп бўлмасин, матбуотнинг ўрнини боса олмаслиги аниқ. Чунки оқ қозғоғга тушган ҳар бир сўз, гап ҳужжат, далилдек муҳрланади. Матнларни хотиржамлик билан ўқиган пайтда қайта-қайта ўқиш ва ўқиш ҳамда мулоҳаза қилиш имкони мавжуд. Шу боис улғу ёшлар мамлакат янгиликларидан боҳабар бўлишда газета-журналларни маъқул кўрадилар. Кези келганда таъкидлаш жоиз, юртимизда нашр этилаётган маърифий, ҳаммабол ўқишли газета-журналлар, аввало, кенг қатламга эга бўлган пенсионерлар хонадонига кириб бормас экан, маънавият, миллий қадрият, китобхонлик каби ёшлар тарбияси билан боғлиқ долзарб масалаларнинг ечим топиши ўта мушкул».

Лотерия ўйнапмиз, «ихтиёрий»

«Айни кунларда набирачини етаклаб, боғчага бораётган ҳам, мактабдаги ота-оналар йиғилишида катнашаётган ҳам бобо-момолар эканига кўзимиз тушади. Бу ҳолат, яъни болаларга масъуллик табиий ҳолда айнан ёши улғулар зиммасига юкланиб қолганидан дарак беради. Чунки ота-она иш, тирикчилик ташвиши билан банд бўлса, на чора. Модомики, набиралар тарбияси, қолаверса, ёш ота-онага панду ўеит бериш вазифалари оила устуни саналган нурунийлар чекига тушган экан, улар учун кундалик дастуриламал ҳам зарур бўлиши, шубҳасиз. Тарбияга оид йўл-йўриқ, маслаҳатлар эса, асосан, матбуот саҳифаларида бериб борилади. Бугунги кун талаби бўлган ёшларни китоб ўқишга ўндаш, яъни китобхонлик тарғиботида ҳам босма нашрлар муҳим ўрин тутишини ўнотмаслигимиз керак.

Моддият ва маънавият баъзида бир-бирини тақозо этар экан, шу ўринда кичик бир манзарани «чизиб» ўтсак. Халқ банки томонидан чиқарилиб, пенсионерларга «ихтиёрий-мажбурий» тарзда ўтказилаётган турли-туман лотериялар (аслида бу қимор)га камина оиласининг йиллик сарфи юз минг сўмни ташкил этар экан. Агарда шу ҳавога ўзган маблағ газета-журналларга йўналганда эди, қанчалар беҳисоб маънавий озиқадан баҳраманд бўлардик, деган надомат кўнлимдан ўтади.

Беш қўл баробар бўлмаганидек, пенсионерлар орасида «потолоғ» таъминотга эга бўлса-да, ўқиш-ўқини хушламайдиган, фарзандлар тарбиясига лоқайд, ҳаётни фақат ейиш-ичиш, яхши яшашдан иборат деб, фақат ўз ҳузурини ўйлайдиганлар ҳам йўқ эмас. Ана шундайлар хонадонига матбуот кириб борса, ҳар ҳолда уларнинг фарзандлари учун маънавий наф бўлармиди...»

Ғамхўрликнинг бир томчиси

«Барчамизга аёни, кексаларга давлатимиз ғамхўрлиги сабабли юрт аҳлининг турмуш шароитини яхшилаш, мавжуд муаммоларни бартараф этиш борасида талай ишлар амалга оширилмоқда. Жумладан, пенсия таъминоти бўйича ҳам катта маблағ ажратилляпти. Эндиликда ишловчи пенсионерлар ҳам пенсиясини тўлиқ оладиган бўлди. Бундан ҳамма хурсанд. Энди йўлаб кўрайлик, шу ғамхўрликлар сабабли ажратилаётган катта маблағнинг заррача бир томчисини зиё учун, фарзандларимиз саводли бўлиши учун берсак, ёмонми?!

Хуллас, юқори идора мутасаддилари каминанинг ожизона билдирган фикр-мулоҳазаларига жиддий

норози? мактуб тафсилоти

этибор қаратиб, калаванинг учи бўлган пенсия маблағларини тарқатиш тизimini қайта кўриб чиқишса, айни муддао бўларди...»

Бу ҳали ҳолваси

Хатда бундай ҳаётини воқеалар содир бўлаётган жой, маҳалла ёки шу ишга мутасадди кишиларнинг номлари келтирилмаган. Лекин бу муаммо биргина Олтириқнинг Повулгон қишлоғига тегишли эмаслигини бундай машабаҳ жабрини чекаётган минглаб пенсионерлар тасдиқлайди. Улар орасида хатто «Биз тан-жонимиз соғ, куч-қувватимиз бор пайтда қаерга бориш керак бўлса, қариб ишладик. Керак бўлсақ, ишинг олдимизга келсин, деганимиз йўқ. Энди белимиздан мадор кетиб, ўтирсак туролмайди, турсак юролмайди» деган қолганимизда пенсия олишга навбат кутиб, сарсон бўлиб юришимиз керакми?...» қабилда мулоҳаза билдирадиганлар ҳам йўқ эмас. Бу — масаланинг бир томони.

Иккинчи томондан, маҳалладаги пенсионерлар рўйхатини шакллантириш, улар ҳақидаги маълумотлар базасини яратиш, ҳар ойда улар билан боғланиш йўллари килиш (биласиз, ёши улуг пенсионерларнинг кўпчилиги телефон ишлатмайди ёки ишлатолмайди), маҳалла идорасига чақириб тўплаш ишларига ким масъул? Банк ходимларими? Йўқ, албатта. Гарчи хизмат вазифини кирмас ҳам бу ишларнинг ҳаммасини маҳалла фуқаролар йиғинида хизмат қилаётган кайсидир ходим бажаришга мажбур. У ҳам майли, маҳалла ходими шунча қарияни йиғиб келгач, қассага навбати етгунча, кишининг корли-қировли кунларида, ёзининг жазирама иссиғида уларни қаерга жойлаштиради? Ҳар бир маҳалла фуқаролар йиғинида пенсия олувчи қариялар учун юздан ортқ киши сиғадиган махсус хоналар ташкил этилганми? Соатлаб кутгач, пул етмай қолгани учун ҳафсаласи пир бўлиб, курак қўл билан қайтиб кетган ёши улуг пенсионерни бошқа кунга яна қайта чақириб келишнинг даҳмазасини ким кўтаради?

Бу гаплар ҳамма худудларга тааллуқли эмас, албатта. Лекин биргина бемаза бузоқ бутун бир подани булгайди.

...иситмаси ошкор қилади

Хатда фуқаро Раҳимжон Ҳомидов айтмоқчи бўлган «беназир ҳикмат»дан максад эл-юртнинг розилиги бўлса, ажаб эмас. Сабаби, халқ давлатдан рози бўлсагина унга ишонади, суянади, қўллаб-қувватлайди, буйруқ-қўрсатмаларини чин кўнгилдан қабул қилади ва астойдил бажаради. Энг муҳими, ўртада ҳурмат мустаҳкамланади. Аввало, халқни рози қилмасдан туриб, давлат ва халқ муносабатларида бирон нарсага эришиш кийин.

Муаммоларнинг ечими фақат қоғоздагина эмас, фуқароларимизнинг кундалик ҳаётида ўз аксини топиши зарурлиги қайта-қайта таъкидланяпти. Барча масъулиятни зиммаларига олган айрим маҳаллий раҳбарлар, мутасаддилар эса, муаммонинг ечимини топиш ўрнига, уни хаспўшлаб, устини ёпишу юқорига «бажарилди», «канотлангирилди», «хал қилинди», деб хисобот топшириш билан овора. Лекин касални қанча кўп яширсак, иситмаси шунча кўп ошкор қилаверади...

Умид қиламизки, қўллаб пенсионерларни жиддий ташвишга қўяётган ушбу масалага мутасаддилар албатта муносабат билдиришади.

Озод БОБО

Харидор дўконга кириб, шакар олмоқчи. Дўкондор тарозининг бир палласига маълум вазнли кесак қўйиб, иккинчи палласига шакар сола бошлабди.

Харидор гилвата-кесак ейишни хуш кўрадиганлардан экан. Дўкондорнинг кўзини шамғалат қилиб, тарози палласига қўйилган кесакдан ушатиб-ушатиб еб бошлабди. Дўкондор унинг бу қилиғини пайқаган бўлса ҳам сир бой бермабди...

Маънавий жиноят ёхуд ким кимнинг кўзини шамғалат қиляпти?

Бугун баъзи бир кимсаларнинг матбуотга, айниқса, босма нашрларга муносабати ана шу харидорнинг ҳолатини ёдга солади. Хатто айрим-лар тараққиётнинг ҳозирги суръати босма нашрларга эҳтиёж қолдирмади, деган космополитик ҳаёлга ҳам боряпти.

Нондай зарур

Иккинчи жаҳон урушидан энг кўп талафот кўрган давлат Япония бўлса, ажаб эмас. Шундан кейин япон халқи ўз олдига аниқ, тўғри ва барқарор мақсад қўйди. Шу мақсадни амалга ошириш учун бутун халқ бир ёқадан бош чиқариб ҳаракат қилди. Халққа давлатнинг мақсадини тушунтириш, унинг фаол ва уюшқоқлигини таъминлашда жуда кўп омилар билан бир қаторда япон матбуотининг ҳам бекиёс хиссаси борлиги, шубҳасиз. 1879 йилда ташкил қилинган ва ҳозирда ҳар кун 14 минг нусхада (эрталаб 6 минг, кечқурун 4 минг) чоп этилаётган «Асахи симбун», 1874 йилдан нашр этила бошлаган ҳозирда кунига 14 миллиондан зиёд нусхада чоп этилаётган «Ёмиури симбун» каби босма нашрлар чинакам маънода бирламчи озик-овкат махсусотлари каби халқнинг кундалик эҳтиёжига айланиб улгурган. Бугунда келиб, дунёга «япон мўъжизаси» сифатида танилиб, бу ағамма давлатнинг ўзига хос ташриф қоғозига айланишида, халқнинг билим ва тафаккурини кун сайин бойитиб боришга эришишда матбуотнинг кучи катта бўлганини тан олмай иложимиз йўқ.

Ҳаётни «Хуррият»сиз давом эттирамизми?

Шу кунларда кадрдон нашримиз «Хуррият» газетасининг ханузгача чоп этилмаётгани матбуот аҳлини жиддий ташвишга соляпти. Аслида ҳар бир газетанинг жамиятга ўз ўрни бор. Агар ҳаётимиздан шу каби нашрларга ўрин бермасак, маънавий қиёфамизда албатта бир бўшлиқ ҳосил бўлади. Бу бўшлиқ фақат биргина газета боисидан пайдо бўлган ҳодиса эмас. Энг муҳими, одамларда «матбуотсиз ҳам кунимиз ўтаверади», қабилдаги ўта зарарли ва охири ҳалокатга олиб боровучи иммунитет юзага келади. Бу ҳавфли иммунитет куни келиб, барча яхшиликларни издан чиқариши ҳеч гап эмас.

«Мен фикрляпман, демак, тирикман», деган экан файласуфлардан

бири. Таъбир жоиз бўлса, айтиш мумкинки, матбуот кундалик муталаанинг энг кулай воситасидир. Инсон кундалик муталадан узилиб қолса, фикрлай оладимикан? Электрон нашрлар кундалик ахборотга бўлган эҳтиёжни қоплаш учун хизмат қиляпти-ку, дейишингиз мумкин. Аммо матбуотнинг ОАВнинг бошқа турлари билан қиёслаб бўлмас афзалликлари борлигини ҳам инкор эта олмайсиз. Акс ҳолда, юқорида тилга олганимиз Япония каби техника энг юксак даражада тараққий этган давлатда кундалик газеталарнинг умумий адади киши бошига ҳисоблаганда ҳар минг кишига 592 тадан тўғри келмаган ва аллақачон тўла электрон шаклга ўтиб олган бўларди.

Виждон амри

Жорий йилнинг биринчи ҳафтаси кўпроқ байрам кунларидан иборат бўлгани сабабли «Оила даврасида» газетамизнинг бу йилдаги илк сони 10 январь кун чоп этилди. Шу мундта ичида тахририятимизга анча мурожаатлар бўлди. Газетамизни кўп йиллардан бери кузатиб бораётган инсонлар нашрнинг эндиги тақдири нима бўлади, деган саволлар беришди. Газетанинг биргина сонини ўқий олмай қолган чинакам мухлисларнинг самимий қайғуришларини эшитиб, тўғриси, қувондик.

«Мен шу газетага обуна бўлмоқчиман, — дейди 11 январь кун тахририятимизга келган Қирбай тумани, Баҳор маҳалласи, Нурафшон кўчаси, 28-уйда истиқомат қилувчи 78 ёшли отахон Ҳикмат Махсумов. — Ҳозир ўзимга манзур бўлган яна бир нашрга обуна бўлиб келяпман. Ҳар ҳафта уйга келиб турадиган сеvimли газетамизни йил давомида мароқ билан ўқиб боришга нима етсин!»

Ҳикмат ота тенги авлод дунёда мажбурий обуна деган гап борлигини билмас керак. Уларни обуна бўлишга фақат қалб даъвати, виждон амри ундайди ҳолос. Эҳтимол, улар бутун умр инсоннинг асл инсонийлик мохиятини таъминлаб турадиган виждон амрига қулоқ тутиб яшаш, ундан узоқлашиб кетмаслик учун ҳам шу йўлни танлашгандир. Улар турли даврларда яшаб, матбуотнинг нақадар катта куч эканига шохид бўлган, бошдан кечирган авлод. Улар одил ва элпарвар жамиятни бунёд этишда матбуот энг тўғри танлов эканига амин бўлишган. Улар газета ўқимаслиқни ҳаётдан,

жамиятдан, қолаверса, ўзидан ортда қолиш, деб билади. Газета ўқимаслиқни маънавий жиноят деб қабул қилишади.

Бугун ёшларни муталоага ўргатиш учун катта сарф-харакатлар қилиняпти. Энг олис йўл ҳам кичик бир қадамдан бошлангани каби китобхонликка ошно бўлишга даврий нашрлар орқали кириб борилади. Ҳозирдаги катта-катта зиёли инсонлар билан суҳбатлашсангиз, болалиги албатта қайсидир матбуот нашри билан ҳамоҳанг кечганини сўзлаб беради. Матбуотдаги шапалоқдай матнни ўқишга кунт қилмайдиган бола эрта-индин бир думалаб, «Уфк», «Жиноят ва жазо», «Икки эшик ораси» каби салмоқли асарларнинг мухлисига айланиб қолишига ишонич кийин.

Муҳими — ҳафсала

Одамлар орасида обуна нархлари жуда оғир кетаётгани ҳақидаги хавотирлар бор гап. Ўзимизда қоғоз ва бошқа босма ускуналар ишлаб чиқарилмагач, бу борада бошқаларнинг иқтисодий етовиди бўлганимиздан кейин айни пайтда бу масалани ижобий ҳал қилиш имконсизлигича қолаверади. Жамиятда автомобиль нархи ошди, лекин унга бўлган талаб камаймади. Тўйхоналарда бир мартагина тўй ё зиёфат ўтказиш ёки бир кунгина қийилдиган келинқўйлак, тўй кун миқлидаган машиналар нархи ҳеч кимни жиддий ташвишга солаётгани йўқ.

Хатто, кўпчилик ота-оналар байрам баҳона фарзандларига бир мартагина қўлланиладиган зарарли пиротехник воситалар ҳам (давлатнинг озоқлантиришига қарамасдан) совға қилишди. Агар ҳафсала жиддий бўлса, ўша пулларга бемалол йил бўйи матбуотни фаол кузатиб бориш имконини қўлга киритиш мумкин. Ҳамма гап воқеликка қайси нуқтага назар билан қарашда, аслида.

«Оила даврасида» газетасини ўзига кадрдон суҳбатдош билиб, унинг ҳар бир сонини ўзгача хурсандчилик билан кутиб оладиган самимий ўқувчилар бор экан, тахририятимиз ижодкорлари бундай самимиятни кадрлашни ўзининг муносиб бурчи, деб билади. Бошланаётган йилда ҳам мухлисларнинг бундай ишончини оқлашга ҳаракат қиламиз. Зеро, ҳар бир мухлис дилидаги умид тахририятни янги-янги гайрат-шижоатга ундаб туради.

Тахририят

Фарроҳа НАБИЕВА олган сурат

«Бугун хавфли бир бало бор...»

Томошабин кўз ўнгиди ҳам жиддий, ҳам комик қиёфада намоён бўлиш осон эмас. Бунинг учун фақатгина ҳаракат ва интилишнинг ўзи камлик қилади. Мана шундай қобилиятни тинимсиз меҳнат, ўқиб-ўрганишлар эвазига ривожлантириб, ном қозонган санъаткорларимиз бармоқ билан санарли.

Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Матёкуб МАТЧОНОВ ана шундай кам сонли санъаткорлардан. Узоқ йиллардан буён ўзига хос образлари билан халқимиз қалбидан чуқур ўрин эгаллаб келаётган актёр ҳозирги кунда Ўзбекистон киноарбоблар ижодий уюшмасига ҳам раҳбарлик қилмоқда. Актёрнинг машаққатли ижодий фаолиятини-ку, унча-мунча биламиз, ҳўш, мансабдорликни қандай уддалаяпти?

— 1997 йилга келиб «Ўзбеккино» миллий агентлиги таркибига қўшилган, 2017 йил 7 августдан қайта фаолиятини бошлаган бу ижодий уюшма олдига қўйилган энг катта мақсад ўзбек киносини янада ривожлантириш ва янги босқичларга кўтаришдир. — дейди Матёкуб Матчонов. — Зиммаимизда халқимизга яхши ва сифатли фильмларни тақдим этишдек юки залворли масъулиятни ҳис этиб ишлаяпмиз. Аввало, устоз-шогирд аъёнларини янада мустаҳкамлашга алоҳида эътибор қаратяпмиз. Чунки олийгоҳни тамомлаб келган ёшларимизнинг барчаси ҳам мутахассис даражасида бўлмайди. Келажакимиз эгаларининг билимини бойитиш, кўникмасини шакллантириш, умуман, профессионал даражага кўтариш бурчимиздир.

— **Биласиз, хусусий киностудиялар олган фильмларнинг аксарияти доим танқид остида қолади. Қизиғи, уларнинг кўпиди сизни ҳам кўради. Бевоқиф жараённинг иштирокчиси сифатида нодавлат студиялар суратта олган кинолар ҳақидаги танқидларга қандай қарайсиз?**

— Биласизми, 2000 йилга қадар ўзбек киносининг ўрни сусайиб, хинд фильмлари экранларни эгаллаганди. Қайси каналга қарамағ, хиндча кўшиқ, сериал ёки кино... Шундан сўнг аста-секинлик билан хусусий студиялар катта майдонда чиқа бошладилар. Қайсида маънода, улар улукни олиб ҳам кетди.

Танқидларга учраётган ўша хусусий кинолар экранларимиздан хорижнинг энгил-елпи киноларини бирмунча сиқиб чиқаришга ҳам эришди. Ҳолбуки, кино ҳақида гап кетганда нодавлат студиялар ишлаган фильмларни, ҳақ-ноҳақ «савалайверишди». Назаримда, ундан кўра, кино олишда хато кетган бўлса, унга ечим топишга ҳаракат қилиш керак эди. Биринчи қадамдаёқ фақат танқидга учраган ёш режиссёр, иккинчи қадамни босишга кўради, журъати етмайди. Чўчиб қолади. Бу эса, кўп ҳолларда кино санъати учун катта йўқотиш саналади.

Савияси пастлигини танқид қилиш баробарида унинг ечимини ҳам кўрсатиш зарур. Сохта обрў ортириш, халқ ичида шов-шув кўтариб, номини машҳур қилиш учун қанча одамнинг меҳнати сингган бутун бошли фильмни ёппасига ерга уриш яхши эмас, деб ўйлайман.

— **Танқид ёки билдирилган салбий фикрлар томошабин фикрини ўзгартира оладими?**

— Халқимиз жуда содда. Телевизорда ёмон деярли, демак, ёмон экан, деган фикрга борадиганлар ҳам кўп. Шу жиҳатдан, саволингизга «ах» деб жавоб бериш мумкин.

Президентимизнинг тегишли қарори-га биноан, бир йилда оdatдагидек икки-уч эмас, нақд йигирмата кино яратиш учун маблағ ажратилди. Бу ҳали кино тарихида кузатилмаган янгилик. Мана шу фильмларнинг яримдан кўпини эса, ёш режиссёрлар суратга олишмоқда. Улар ижод қозонида қайнаётган, ўз қараш ва фикрига эга. Келажакда кино санъатимизни бутун дунёга машҳур қиладиганлар ҳам шулар, деб ўйлайман. Яқинда намоён бўлиб кўпчиликка манзур бўлган «Исломуҳжа» фильмининг бунга яққол мисол келтириш мумкин. Бу фильм тақдироти АҚШда ҳам бўлиб ўтди. Жуда яхши фикрлар билдирилди. Билсангиз, ушбу фильм режиссёри Жаҳонгир Аҳмедов ҳам ўз ишини хусусий

кино студияларда бошлаган...

— **Мухлис ҳам актёрни тарбиялайди, деган фикр қай даражада тўғри? Унинг ўз устида ишлаши, маҳорати ортиб боришида томошабиннинг ҳам ҳиссаси борми?**

— Албатта шундай. Актёр фақат мухлис учун ижод қилади. Ёзувчи ўқувчи учун ёзади. Демак, мухлис бор экан, санъат ва ижод бардавом. Колаверса, энг ҳолис баҳони айнан мухлис бера олади. Оилангиз, дўст-биродарлар мулоҳазасида бир чимдим мақтов, озгина бўрттириш доим бўлиши табиийлигини биласиз-ку. Томошабиннинг эса, таассуротида ҳам, танқидида, фикрида ҳам кўп ҳолда ҳақиқатни, самимиятни

Ота ва ўғил, она ва қиз ўртасида, албатта, чегара бўлиши керак. Бизнинг менталитетимиз шуни тақозо қилади.

сезасиз. Уларда сохталик йўқ. Шу боис ижодкор мухлис назаридан қолишдан, ундан ёмон фикр эшитишдан қўрқади.

— **«Актёрлик даҳшатли касб. Чунки кутиш улар учундир», дейди шоир ва драматург Усмон Азим. Бу фикрга қандай муносабат билдирасиз?**

— Усмон ака театр актёрлари фаолиятини жуда яхши билади. Унинг фикри мутлақо тўғри. Актёр яхши ролни кутиб яшайди. Бошқача айтганда, у кимгадир боғланган. Режиссёрга, операторга... Бу касб тақозоси, ундан қочиб бўлмайди. Агар хоҳламаса, ўзи режиссёр бўлсин, оператор бўлсин, сценарий ёзсин. Бу қўлидан келмадим, демак, чидашга, кутишга давом этишга мажбур. Касбимизнинг роҳати билан бирга, мана шундай машаққатли, даҳшатли жиҳатлари ҳам бор. Бир яхши ролни кутиб умрингиз ўтиб кетиши ҳам мумкин-а...

— **Томошабин сиздан катта-катта, характерли ролларни кутади.**

— **Ҳозиргача яратган образларингиз билан уларни қониқтира оляпман, деб ўйлайсизми?**

— Менинг ҳам ўз мухлисларим бор. Улар ижодимдан қониқётгандирки, ижодимга мухлис. Катта ролларга келса, ўзим ҳам шундай ролларни кутаман... Очиги, роль учун курашадиган одам эмасман. Аслида кичкина эпизодни ҳам катта ролга айлантира олиш, биргина кўриниш бериш билан ҳам томошабин қалбини забт этиш мумкин. Атоқли актёримиз Раҳим Пирмухамедов умри давомида фақат эпизод ролларни ўйнаганига қарамастан, чинакам халқ артисти эди. Бу ўринда мен унвон билан бирга, халқимизнинг у кишига бўлган қайноқ меҳрини ҳам назарда тутяпман. Шунинг учун, катта роллар ижро қилса-да, унутилгандан кўра, кичик роль билан бўлса-да, одамлар ёдида қолган маъқул, деб биламан.

— **Ижобий ва салбий образли ролларингиз кўп. Бир-бирига зид йўналишларда ижод қилиш қийин эмасми?**

— Нима қилай, касбим шу! Инсон бир соҳада фаолият юритиб, шунинг ортидан оиласини боқяптики, демак, ҳаммасини уддалаши керак. Лекин комедиани роса яхши кўраман. Танлов

имкони бўлса, иккиланмай комедиани танлайман. Томошабинни мириқиб қулдириб, ташвишини аритишдан ортиқ бахт йўқ.

— **Кўпчилик машҳурлар мухлис ва санъаткор ўртасида чегара бўлиши керак, йўқса, қадри қолмайди, дейди. Сиз-чи, томошабин билан орада «Хитой деворини қуриб олишга қандай қарайсиз?»**

— Гап санъаткор мавқеига пугур етишида эмас. Санъаткорни яхши кўриш, ижодини севиб томоша қилиш керак. Унинг шахсиятига қизиқавериш эса тўғри эмас, деб ўйлайман. Ўртада чегара бўлгани маъқул. Худди раҳбар билан ходим, ота билан бола ўртасида бўлганидек. Айримлар, мен ўғлим билан дўстдай гап-лашаман, деб қолади. Қанақасига ахир? Ўғил билан дўст бўлиш мумкинми? Оилавий муносабатлар ўз аҳамиятини йўқотди-ку. Ота ва ўғил, она ва қиз ўртасида, албатта, чегара бўлиши керак. Бизнинг менталитетимиз шуни тақозо қилади.

Баъзи санъаткорларимизга хайрон қоламан, овқат есам, оёқ кийим тозаласам суратга олади... Нима қилсан бунинг дея сўрасам, мухлисларим билиши керак нима қилаётганини, дейди. Мухлис сени ролингдан, куйлаган кўшигингдан танисин, билсин-да, дегим қилади...

— **Сизнингча, бугун экранлардаги қайси фильмлар келажакда «Маҳаллада дув-дув гап», «Ўтган кунлар», «Суюнчи» каби давр синовидан ўтиб, севиб томоша қилинаверади?**

— Бунинг замон кўрсатади. Мен учун ҳаммаси қадри. Озми-кўпми, уларга менинг ҳам меҳнатим сингган. Сиз айтган кинолар ҳам ўз даврида бундай сеvimли бўлмаган. «Суюнчи»ни ҳатто комиссия қабул қилмаган... Бугун эса, классикага айланди... Ҳаммаси вақт ҳукмида.

— **Бугун ўзбекна тарбия йўриғи йўсинлари шаклан-мазмунан ўзгаришга юз тутяпти. Сизнингча, бу ўзгаришлар бизга нима беради?**

— Бугун хавфли бир бало бор — телефон. Ўғил бир четда, бола бир бурчакда — қўлида шу матоҳ. Савол берсанг, эшитмайди. Фикру хаёли ўшанда. Мен бунга бутунлай қаршиман. Бугун ўзининг, дўстининг жонига қасд қилаётган ёшлар нега кўпаймоқда? Ҳаммаси мана шу телефон ва интернет қабиларнинг «қаромати». Ёшларимиз хорижлик тенгқурлари билан, билим олиш, янгилик яратиш, соғлом яшаш бобидан ташқари, бирорта масалада, айниқса тарбия борасида ўзини тўла таққослаши керак эмас. Улар бошқа миллат вақиллари.

Биз — ўзбекимиз! Меҳр бу — кўздан, дилдан ўтадиган нарса. Дастурхон апрофиди жам бўлиб, ўзаро суҳбатлашиб, фарзандларга тарбия бериш билан меҳр ҳам қалбларга сингади. Ўзбек халқи азалдан оилапарвар. Бугун ота-боболаримизнинг ана шу аъмолига муносибимизми? Тўғри, мен ҳам кам сонли гуртоҳларимиз каторида оилада ота-боболаримиздан қолган аъёнларни сақлаб қолишга ҳаракат қиламан. Оила жуда муқаддас. Халқимиз шуни унутмаслигини хоҳлардим. Ҳамма нарса йўқолиши ва топилиши мумкин. Аммо оила ягона бўлади, уни бошқа ердан излаш бефойда. Меҳр йўқолмаслиги учун фарзандлар билан кўпроқ мулоқот қилиш лозим.

Китоб ўқишни ҳамма ўз оиласида тарғиб қилиши керак. Интернет учун мегабайт қотиб олишга кетган пулни битта китоб учун сарф қилиш яхшироқ, деб биламан.

Озода ВАЛИЕВА
суҳбатлашди.

Обиданинг аччиқ қисмати

Халиф сурачлари

Деновдаги Саид оталиқ мадрасасининг бугунги аҳволи чиндан ҳам, аянчли. Обиданинг устидан муттасил равишда сув ўтгани етмагандек, деворлари емирилиб, кундан-кунга чўкиб борапти. Вазиятдан хабардор бўлган мутасаддилар пинагани бузмаётгани негадир ажабланарли.

Тутуннинг қораси

Яқинда сурхон элининг олди туманларидан ҳисобланган Деновда бўлиб қайтдим. Айнан шу манзилда Шайх Алоуддин Агтор ҳазратлари ҳамда бу табаррук зотининг ўғли ва набиралари сайъ-ҳаракати билан қарийб ўттиз йилга яқин муддатда бунёд этилган Саид оталиқ номи билан

аталувчи улкан мадраса савлат тўкиб турибди. Мадраса тепасига тикилиброк қараган кишининг бошидан дўпписи тушиб кетиши ҳеч гап эмас.

Маълумотларга қараганда, мадраса XVI асрда бунёд этилган. Кўхна ва бетакрор обиданинг қаршисида ҳам бир маҳаллар худди шундай келадиган иморат бўлган экан. Афсуски, унинг тақдир

аянчли интиҳо топган. Шўролар замонида у ими-жимиди бузиб юборилган. Иморатнинг қадимий ғиштлари темир йўл вокзалидан бошлаб то ҳозирги ҳоқимият биносига қадар чўзилган йўлга тўшаб чиқилганига нима дейсиз? Ана сизга қадимий ёлгорликка бўлган муносабат.

Бирок ўша пайтда омон қолган мадрасанинг ҳам аҳволи мактагулик эмас эди. Айримлар ҳужраларда овқат пишириб, обида деворларини қора тутунга тўлдирадди. Ўша тутун излари халигача «эсдалиқ» бўлиб турибди.

Очигини айтсам, мадрасага жуда ҳам ачиниб кетдим. Буни қаранг, унинг шундоққина устидан сув ўтиб, чакки томиб ётибди. Деворлари эса кундан-кунга емирилиб, чўкиб борапти.

Ора йўлда қолган қурилиш

Тўғри, бундан йигирма йиллар муқаддам Самарқанд ва Бухородан келган усталар бу обидада таъмирлаш ишларини бошлашган. Буни обида пештоқидики қурилишдан дарак бериб турган темир ҳавозалар ҳам исботлайди. Аммо нега-

дир иш чала ҳолида қолиб кетган. То ҳанузгача ҳавозалар ўз жойидан бир қадам бўлса-да силжмай заңглаб ётибди.

Мадраса томи ҳам таъмирланмасдан қолиб келяпти. Оқибатда қор-ёмғир обида ичига узлуксиз равишда тушиб, уни вайрона ҳолга келтиряпти. Бир вақтлар боболаримиз савод чиқарган зиё маскани, бугун одамлардан нажот кутиб дод-фарёд чекаётгандек. Хуллас, юртимизга келган сайёҳларга мана, деб кўрсатишга арзийдиган тарихий бойлигимизнинг бугунги аҳволи жуда аянчли.

Вайрон этилган кўрғон

Бир вақтлар Денов беқлигининг энг кўзга кўринган, савлат тўкиб турган кўрғони локайдлик, эътиборсизлик туфайли вайрона ҳолатга тушган. Аслида уч халқали кўрғоннинг бугун бир халқасининг ярими ҳам қолмаган. Бунинг устига, кўрғоннинг ичига чикинди ташлаш хали-ханузгача давом этмоқда. Бир маҳаллар ушбу кўрғонни кўлга киритишга астойдил уринган ғанимлар алал-оқибатда элига курук кўл билан қайтган, миллатнинг асл ўғлонлари мустабиллар томонидан айнан шу жойда шаҳид этилган. Афсуски, шундай табаррук манзил бугун хор бўлиб ётгани хозирча туман ёки вилоят мутасаддиларини безовта қилаётгани йўқ.

P.S. Ушбу обиданинг аянчли ҳолати тўғрисида «Халқ сўзи» онлайн нашрида (xs.uz) ўтган йилнинг июль ойида танқидий мақола чоп этилган эди. Афсуски, аҳволи ўша-ўшалигича қолмоқда.

УЛУГБЕК ЖУМАЕВ,
«Оила даврасида» муҳбири

Диққат, акция: шу мақолани ўқиганга совға бор!

Оила даврасида телевизор кўриб ўтиргандик энергетик ичимлик рекламаси бошланиб қолди. Чамаси 3 ё 4-синфда ўқиётган бола шу ичимликни сотиб олиб, қандайдир совға ютиб олганини мақтаниб гапиряпти. Ҳайрон қолдим. Ахир, энергетик ичимликларни 18 ёшга тўлмаган шахсларга сотиш қонунан тақиқланган-ку!

ёшларни, мактаб ўқувчиларини хозирданок ҳаётга енгил қарашга, оғирнинг устидан, енгилнинг остидан ўтишга, осонгина мўмай пул топиб, бойиб кетишга ўргатаётгани кундай равшан-ку. Ахир, эртанги кунимиз бугун ўқиш, ҳалол меҳнат қилиб яшашни ўрганиш ўрнига акция кетидан қувиб, қопқок териб юрган болалар қўлида эканини унутиб бўладими?

Оширвордингиз, ахир, ҳамма ҳам қопқок териб юргани йўқ-ку! Битта рекламага ота гўри қозихонами, бундай энергетик ичимликларни болаларга тарғиб қилаётганларга маъмурий жазо бор, дегувчилар ҳам топилади.

Тўғри, бундан бир неча кун илгари Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига жамоат тартибини таъминлаш механизмларини такомиллаштиришга қаратилган ўзгариш ва қўшимчалар киритилди. Мазкур ҳужжатга кўра, энергетик ичимликларни 18 ёшга тўлмаган шахсларга

реализация қилганлик учун жарима миқдори белгиланди. Унда энергетик ичимликларни 18 ёшга тўлмаган шахсларга реализация қилиш, фуқароларга энг кам иш ҳақининг беш бараваридан ўн бараваригача, мансабдор шахсларга эса етти бараваридан ўн беш бараваригача миқдорда жарима солишга сабаб бўлиши белгилаб қўйилди.

Хўш, сиз 18 ёшга тўлмаган шахсларга энергетик ичимликларни сотаётган сотувчиларнинг ҳақиқатан ҳам жаримага тортилгани хақида бирор марта эшитганмисиз? Шахсан мен ҳали бунақасини эшитмадим. Хўп, энергетик ичимликларни вояга етмаганларга сотаётганлар белгиланган жаримани тўлади ҳам дейлик. Лекин бу зарарнинг ўрни биргина жарима билан қопланиши анча кийин-ов...

Тарихга айланган 2018 йилнинг ўн бир ойлик даврида 13 миң 423 нафар вояга етмаган ва ёшлар жиноятчилиги аниқланбди. Мана сизга ҳақиқат! Кўриниб турибдики, шунча вояга етмаган шахснинг аксариятига ҳали қатта ҳаётга қадам қўймасидан олдин жиноятчи деган тамга босяляпти. Афсуски, жиноятга қадам қўйган ўша ёшлар онг-тафаккури, фикрлашию дунёқараш кўпқок тағига яширинган совгадан умид қилиб юрганларниқидан қатта фарқ қилмасе керак.

Хуллас, «жозибодор» акцияларнинг келтирган «фойдаси» кун келиб бизга қимматга тушмасе бўлгани.

Ғулумжон АХМАД

БИР САВОЛ

Нақд пулни «пластик»ка айлантирмоқчимисиз?

— Мен баъзи тўловларни фақат пластик карта орқали тўлайман. Баъзан маблағ етмаса, банкка бориб пластик картага пул туширишимга тўғри келади. Банкоматдан нақд пул берилгани каби нақд пулни пластик картага тушириб олиш мумкинми?

А.ЗОКИРОВ,
Фарғона вилояти

— Яқинда банкоматлар орқали банк карталари ҳисобини нақд пул маблағлари билан тўлдириш имконини берадиган янги хизмат йўлга қўйилди, деб маълум қилади ягона умумреспублика процессинг маркази. Эндликда бунинг учун банкка бориш шарт эмас. Яқин атрафда ўрнатилган NCR SelfServ 6632 русумидаги банкомат орқали буни амалга ошириш мумкин. Бундай банкоматлар «Агробанк», Халқ банки, «Равнак-банк», «KDB» ва «Hi-Tech bank» томонидан ўрнатилди.

Ҳисобга киритиш учун энг кам купюралар миқдори — битта, энг кўп миқдори эса — чекланмаган деб белгиланган. Катта пул массасини бир йўла киритиш мўлжал қилинганда, уни қисмларга бўлиб киритиш зарур, деб ёзади погма.uz.

Пора канда қилмаса, пароканда бўлмаймизми?

Ёзувчи Абдулла Қаҳҳорнинг «Порахўр» сарлавҳали эртақ-фельетони ёдингиздами? Замонамизда кирпини «пора» деб берса, битиб қолган томоғини очиб учун уни тескари ютадиганлар борми, йўқ бўлса, нега ўша кирпини тутишга интилиб, ўзи қопқонга тушиб қолганлар ҳақида ўқиб қоляпмиз? Яшин тезлигида тарқалаётган бу каби хабарлардан ўзини ўнглаб, қинғир йўлидан ортга қайтганлар ҳам бисёр, назаримда. Айниқса, порахўрликка қарши кескин кураш кетаётган бугунги бир пайтда-я...

Германиянинг Берлин шаҳрида дунё давлатлари орасида коррупция билан боғлиқ ҳолатларни ўрганадиган алоҳида ташкилот бор. Бу Transparency International (Транспаренси Интернейшнл) — Халқаро шаффофлик ташкилоти 2015 йилда 167 мамлакат ўртасида коррупциянинг қай даражада экани бўйича индекс натижаларини эълон қилган. Унга кўра, Ўзбекистон охириги ўнгалликдан жой эгаллаб, 153-ўринни банд этди. Ўша пайтлар бу иллатга қарши кураш бугунгидек кескин ва қатъий эмас эди-да. Олдий мисол: ўтган йилги олий ўқув юртига кириш имтиҳонлари жараёнида адолат арқони бир тортилган эди, баллар шифтдан кулаб тушди-ю, илмининг этагини маҳкам тутган минглаб ўғил-қизларнинг кўкрагига шамол тегди.

Шундай бўлса-да, барибир қундақунора дуч келаётганимиз бу — коррупция. Қалтис ишга бош кўша туриб: «Шу охириги бўла қолсин, бундан кейин сира аралашмайман», деб ўзига ҳар гал ваъда берадиганлар «ўрганган кўнгил ўртанса кўймас»лигини билармикан? Мушукнинг текинга офтобга чикмаслиги, куруқ қошиқ оғиз йиртиши, пул бўлса, чангалда ҳам шўрва пишиши, еган оғиз уялиши ҳақидаги ва ҳоказо мақоллар турмушнинг оғир чигирликларидан ўтиб, учига чикқан порахўрларни кўравериб, кўзи пишиб кетган инсонлар тилидан айтилгану, халқники бўлиб қолган бўлса ажаб эмас. Хато йўлни танлаб, тараққиёт занжирларидаги халқларга халакит бераётганларга қарата: «Пора канда бўлмаса, пароканда бўла-

сан», сўзининг ўзи етарли эмасмикан?

Тасаввуф адабиётининг машҳур намоёниси Ҳожа Аҳмад Яссавийнинг куйидаги мисралари инсонни тақдир ҳар кўйга солмасин, у ҳамиша ҳалоллик ва тўғрилиқни касб этишга ундайди, акс ҳолда, жазоси оғир бўлишини башорат қилади:

*Дунё учун гам ема, Ҳақдин ўзгани дема,
Киши молини ема, сирот узра тутаро...*

Шу ўринда яна бир мулоҳаза: коррупция гўёки улкан гравитацион ҳаракатга ўхшайди. Дейлик, бир чақалоқ дунёга келиб, улғаяр экан, мана шу гравитацион ҳалқа атрофида кезиб юради. Муаллақ қолиш ёки сурилиб чиқиб кетиш имконсиздек туюлади баъзан... Қаранг, коррупция аталмиш ана шу макондан буткул чиқиб кетиб бўлмайди? Шу хусусда кўпни кўрган ота-онам, талбиркор акам, шифокор, фармацевт, ўқитувчи опаларим ва турли мансабу лавозимларда ишлайган қавм-қариндошлардан сўраб кўрдим. Улар орасидан фақат онам: «Бировнинг ҳақи, ҳалол ва ҳаром, ризқнинг ёлғиз Аллоҳдан берилиши, уволу савобга кўз юмиб кўйган одамлар ҳам бор-да», деб жавоб кайтарди. Қолганлар эса, мийиғида кулиб кўйишди, холос. **Биргина шулар тинмолида кўрдимки, минглаб ва ҳатто, миллионлаб инсонлар порахўрлик буткул барҳам топишига унча-да ишонмайди.** Аммо ҳар муаммога ечим бор. Бу ечимни топган давлатлар, халқлар йўқ эмас ахир. Улар босиб ўтган оғир йўлдан ўтишга

Маълумот ЭШОНҚУЛОВ чеган сурат

нима, бизнинг салоҳиятимиз етмайди? Эртага эмас, бугун. Чирмовқудай чирмашиб олган бу иллатни томири билан сидириб ташлашимиз лозим. Йўқса, бу иллат биздан фарзандларимизга, улардан невараларимизга («мерос») қолиб, тақрор ва тақрор рўй бериб, суяқ суриб бораве-ради.

Туғруқхонада

— Эна, мана, олинг, «суюнчи», деб келса берасиз.
— Бериб кўйдим, болам, бердим.
— Пулингиз бормиди?
— Пул қайда, болам, ўзим ёпган сутли нон билан бутлурги гўлин ўрик туршигидан бердим. Келиним эсон-омон кутулиб олса, бир сиким асраб кўйган сояки майизданам келтириб бераман.
— Соддасиз-да, энажон. Бу ер сизнинг кишлокмас. Ахир, оқ халатнинг иккита чўнтаги бежиз тикилмаган...

Болалар боғчасида

Икки дугона учрашиб қолди.
— Кўз тегмасин, ўғлингиз русчани аввалгидан анча тузук гапиряпти. Кўшимча тўғаракка бердингизми?
— Йўқ, тарбиячисига байрамларда совға-саломни канда қилмаямиз. Олдинга шундайгина илтмос қилиб кўрдик, бўлмади. Йўқ демайди, лекин бажармайди. Барибир эътибордан четда қолаверди. Юзта «сиз-биз»дан битта «жиз-биз» яхши экан. Кўриб турибсиз, хозирча натижа ёмон эмас.

Дўқонда

Дадаси маҳсулот назорати идорасида ишлашни билмайдиган бола онасига:
— Ойи, музлатгичда қолбаса тугамасаям нега дадам яна сотиб олибди?
— Сотиб олмади, ўғлим, магазинчи амакининг ўзи шунчаки бериб юборибди...

Банқда

«Тажрибали» банк ходими янги ишчига:
— Сиз мижоздан пул-мул сўраб кўйманг тагин. Огоҳлантириб кўйиш менинг бурчим: битта-яримта хом иш қилиб, мени «подвадит» қилманг, дейман-да. Ҳозир ким кўп, «ёзувчи» кўп. Кейин талбиркорлар ҳам ҳуқуқини билиб қолган. Эҳтиёт шарт-да. «Сизга кредит берилади-ю, фақат яна озгина муддат кутасиз, илож қанча», десангиз, фаросатли, дангал талбиркор мақсадга кўчади-қўяди. Вақтини кеткизиб кутиб ўтиргандан кўра, нақди билан ишни битказадиганлар ҳам оз эмас. Улар харажатсиз ҳаракат нолга тенглигини сизу биздан-да яхши билади...

Уйда

Ота ва ўғил суҳбатидан:
— У ерда ўқимайман. Дизайнер бўлмоқчиман.
— Эй бола, юрасанми қоғоз-қалам кўтариб?! Кўзингни каттарок оч, бу туришда қосанг оқармай ўтиб кетасан. Мен ўқишингни гаплашиб кўйганман...

Кўчада

ЙПХ ходими билан ажойиб келишув.
— Қондани буздингиз, ука. Тақиклаш белгисини кўриб турибсиз-ку!
— Командир, шошиб тургандим, узр, энди бошқа кайтарилмайди.
— Йўқ, ҳужжатларни беринг, ёзмасам бўлмайди.
— Спортни ичига қаранг, ҳамма «ҳужжат» ўша ерда...
— Қани, беринг-чи... Майли, бир сафар кечираман. Хавфсизлик камари тақилмаган, деб ёзиб бераман. Ёзмасам бўлмайди, хув анави ерда камера бор...

Талабалар ётоқхонасида

Юқори курс талабаси билан янги талаба суҳбатидан:
— «Иктисод» сал инжикроғ-у, ўқисанг, кўйиб беради. Олий математикадан дафтарларинг хамиша жойида бўлсин. Ҳар дарс битталаб текширади. Социологиядан иложи бўлса, «нб» туширма. Унданам астойдил ўқисанг, вазибаларини вақтида топширсанг, баҳо оласан. Ўртага таниш-билиш тикиштирма яна. Баҳосиз қолиб кетасан-а!
— Кимёни айтмадингиз-ку?!
— Буни сессия пайти «староста»нинг ўзи айтади.

Бозорда

Сотувчи нарх кўтарилганидан нолиган харидорга:
— Биз ҳам нима қилайлик, халгига патгани пулини бервордик, хозир қарасақ, бозорқом вақили келиб турибди. Вақти-вақти билан уларни оғзини мойлаб турмасак, жойсиз қоламиз. Бу жойга кўз тикиб турганлар қанча? Шунинг хисобигаём меваларга кўшимча нарх минади-да, ака. Тирикчилигимиз фақат шунинг орқасидан бўлса...

Наргиза ЮНУСОВА

БИР САВОЛ

«Емаган сомса»га пул сўрашса...

— Баъзан коммунал тўловлардан қарзингиз бўлмаса ҳам, мажбурий ижро бюроси ходими уйингизга келиб, бунинг аксини айтади. Қарзни дарров тўламанса, тармоқдан узишини маълум қилади. Шундай пайтда кимга мурожаат этиш керак?

Е.ҚАНОАТОВ,
Бектемир тумани

Саволга Бош прокуратура ҳузуридаги Мажбурий ижро бюроси жамоатчилик билан алоқалар ва ҳуқуқий ахборот бўлими бошлиғи Фаррух ТОШПҶЛАТОВ жавоб беради:

Қарздорлик тўғрисидаги маълумотлар таъминотчи ва хизмат кўрсатувчи корхоналар (газ, электр тармоқлари, сувоқана ва ҳоказо ташкилотлар) томонидан берилади. МИБ давлат инспектори сизга ўша қарздорлик суммасини ундириш ҳақида талабнома беради. Истеъмолчи ушбу қарздорлик ҳаққонийлигини билиб туриб, уни шу вақтининг ўзида тўлаш билан бартараф қилиши мумкин. Бирок қарздорлик бўйича эътирозингиз бўлса, у ҳолда дарҳол таъминотчи корхонага охириги тўлов квитанциялари (ёки махсус тўлов тизимлари орқали истеъмолчи ҳисобрақамига туши-

МАЪЛУМОТ

МИБ нинг қисқа «1107»
ишонч телефон рақами
туну кун ишлайди.

ган пуллардан кўчирма)ни олиб бориб, бунга аниқлик киритишингиз лозим. Агар шунда ҳам қарздор эмаслигингизни аниқлай олмагангиз, унда ҳудудий МИБ бўлимига ариза билан мурожаат этинг. Мурожаатингизда ҳақиқатдан ҳам қарздорлик асоссиз экани ва унга аниқлик киритиб, амалий ёрдам беришни талаб қилиш зарур бўлади. Истеъмолчиларнинг мурожаати қонуний ўрганилиб, тез фурсатда хал этиш чоралари кўрилади.

Меҳнатни улуғлаб, меҳнаткашларни ҳимоялаётганлар

O'zbekiston
kasaba
uyushmalari
Federatsiyasi

Хоразм вилояти, касаба уюшмалари ташкилотлари бирлашмаси кенгаши жамоаси аҳолини ижтимоий қўллаб-қувватлаш, меҳнаткашлар ҳуқуқларини ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилишга астойдил бел боғлаган.

Қалби ёниқ, мақсади чўнг

Бундоқ олиб қараганда, инсон умри ғоят мураккаб. Суронли, айроли, армонли... Ҳаммада ҳам оғриқ нуқталар, армонлар бисёр. Чунки, халкимиз яшаса, элим деб, юртим деб бор-бўйича яшайди. Яшаганда, ёниб умргузаронлик қилади. Худди ҳаммаёқни чароғон этиб, аммо ўзи адо бўладиган шам-га ўхшайди...

Ана шундай қалби ёниқ, максал-муддаоси эл-юрт ғами, ташвишида жон койитган инсонлар Хоразм вилояти касаба уюшмалари ташкилотлари бирлашмаси кенгаши жамоасида кўп. Улар мудом ўз ғайрат-шижоатини Ватанимизнинг гуллаб-яшнашига, халқ фаровонлигига сарфлашни дилига туккан. Улар эл-юрт манфаатини ўз шахсий манфаатидан устун қўядиган инсонларнинг ҳақ-хуқуқлари ва инсоний манфаатларини муносиб тарзда ҳимоялаб келяпти. Бундай эътибор меҳнат унумдорлигига, одамларнинг турмуш тарзига, орзу-ўйларига ижобий таъсир этмасдан қолмайди албатта.

Яшил маъво тўлқинларида

Хоразм заминига улкан само қуши илломинаторидан сичиқлаб нигоҳ ташласангиз, шундоққина хадсиз, бепеён, маҳобатли, яшил бир маъво бутун бўй-басти билан ястаниб ётганига шохид бўласиз. Хоразм вилояти Аллоҳ назари тушган юртимизнинг бир бўлаги саналади. Аслида-ку, бепеён саҳролар бағрида яйраб-яшнаётган бу қадимий ўлкани «бир бўлак» деб айтиш, унчалик ҳам тўғри бўлмайди. Гапнинг бўлари, бу юртни Ватанимиз ичра бир мўъжаз, ўзига хос ва мос олам деб айтсак, янада тўғрироқ бўлади. Не тонгки, воҳонинг бемисл тарихи, бетакрор куй-қўшиқлари, бекиёс маданияти шундай фикрга тўла асос беради. Қараб турсам, Хоразм замини қаф-деқ текис. Аммо рамзий маънода унинг ҳар қаричидан улкан бир тоғ, чўнг қоя, юксак бир чўкки қад ростлаган. Аслида одамларнинг ҳаётга бўлган ўн чандон мухаббатига ана шу омил ҳам сабаб бўлса керак, деб ўйлайман. Айтишадилар-ку, афсона-ю, мўъжизалар ястаниб ётган манзилда яшаш ҳам, ишлаш ҳам ўзгача бўлади. Шу маънода, вилоятдаги улкан ободонлаштириш ва бунёдкорлик йомушларида ана шу руҳ, кайфият яққол, рўй-рост кўриниб туради. Зеро, халкимиз «Авесто»нинг маъно-моҳиятини белгилаб берадиган тамойил, яъни эзгу фикр, эзгу сўз, эзгу амаллар асосида яшамоқда, меҳнат қилишга ошиқмоқда. Бунга қарийб уч юз мингга яқин ишчи-ҳодимни ўз тевағарига жиқлаштирган икки минг икки юзга яқин бошланғич касаба уюшма ташкилоти фаолияти билан яқиндан танишгач, шохид бўласиз.

Дил роҳати

Фидойилик, катта ҳажмдаги сафарбарлик, шижоат билан меҳнат

қилиш осон эмас. Аммо бунинг роҳати ўзгача. Айниқса, бу иштиёқ эҳтиёжга айланса, ҳар қандай чарқол дил роҳати — ҳузуринга айланади. Бу ҳақиқатни фақатгина теран, чуқур англаганларгина илғайди, хис этади.

— Ота-боболаримиз бежиз «Инсон азиз, барча сазй-ҳаракатларимиз ана шу муқаррам зотнинг манфаатлари учун хизмат қилмоғи керак», деган гапни қайта-қайта уқтирмаган, — дейди Хоразм вилояти касаба уюшмалари ташкилотлари бирлашмаси кенгаши раиси Равшан ЖАББОРОВ. — Аслида бу ҳикматли гап замирида бир олам маъно мужассамдир. Тўғри, ҳар бир яхши гап, вақтида кўрсатилган ижтимоий ҳимоя кишининг иш унумига, ақлий фаолиятига ижобий таъсир этиши билан бирга, унинг кўнглини тоғ мисоли қўтаради. Шу маънода, бирлашма жамоасининг сазй-ҳаракати ва жон койитиши туфайли биргина ўтган йилнинг ўзида минтақадаги 2 минг 177 та бошланғич касаба уюшма ташкилоти томонидан 1 минг 659 нафар меҳнатни муҳофаза этиш масаласи билан шугулланадиган вакил сайланди. Улардан 1 минг 22 нафарининг билим ва кўникмаси қайтадан оширилди. Аҳамиятга молик жиҳати шундаки, ўша вакиллар 140 та меҳнат муҳофазасига оид камчиликларни аниқлади ва уларнинг 120 таси касаба уюшмалари ташкилотлари иштирокида бартараф этилди. Бундан ташқари, «Меҳнат муҳофазаси бўйича ишларни ташкил этиш тўғрисидаги намунавий Низом» талабларига биноан ҳамда мавжуд корхоналарда меҳнат муҳофазаси бўйича ўрнатилган қоида ва меъёрларга бирдай риоя қилиниши устидан назорат самарадорлигини ошириш мақсадида 278 та корхонада маъмурий-жамоатчилик (уч босқичли) назорати ташкил этилди. Аслида ушбу сазй-ҳаракатларнинг замирида инсонлар учун бундан-да яхши иш ва яшаш шароитларини яратиш бериш, уларни мажбурий меҳнатга жалб этмаслик сингари бутунги куннинг энг долзарб ва оғрикли муаммолари ётибди. Негаки, мазкур масала раҳбариятнинг энг эътиборидagi мавзулардан бўлиб қолаверади.

Равшан Жабборовнинг таъкидлашича, жамоа назорати остидаги

281 минг 145 нафар ҳодими бўлган 2 минг 177 та бошланғич касаба уюшма ташкилоти фаолият юритади. Қирқ тўртта корхона ва муассасада меҳнат муҳофазаси соҳасида ўрганишлар ўтказилган.

Корхоналардаги бошланғич касаба уюшмалари ташкилотлари раҳбарлари, у ердаги ишчилар билан учрашиб, яратилган шарт-шароит, меҳнат муҳофазаси, қонуний манфаатлари ҳақида атрофчиқа сўради. Шу ўринда айтиб ўтиш жоиз, «қорғин, чарқоқ» деган ибораларни бундайин қалби қайноқ, меҳнатсиз тура олмайдиган одамлар унчалик ҳам ҳўш кўравермас экан. Зотан, меҳнат муносиби тақдирлангандагина натижага эришиш мумкин. Вилоят касаба уюшмалари ташкилотлари бирлашмаси кенгаши бу ҳақиқатни билиш учун масала моҳиятини, натижасини аниқлаш учун ҳушёрликни сира ҳам назардан қочиргани йўқ. Аслида ҳам ҳар қандай ишда дангасалик, шовша-шошарлик кетмайди. Ақли ва сабр билан тер ўтиқиш, тузуқ яшаш лозим. Жонни койитиб, керак бўлса, ширин уйқудан воз кечиб ишласангизгина кўзга кўринарли натижага эришасиз. Агар ҳар бир инсоннинг мақсади, фикри эзгу бўлса, сўзи самимият ва ҳаққоний бўлса, ҳаракат ва интилишлари изчил ва қатъий бўлса, ҳар бир бошланғич ишининг натижаси хайрли ва баракали бўлиши муқаррар.

Мансабдор юрагидagi кибр

Баъзида амал пиллапоёсида мустаҳкам ўрнашиб ўтирган айрим раҳбарларнинг юрагида мудраб ётган кибр ва зулм мана мен деб дадил бок кўтара бошлайди. Шундай кезларда у ҳеч кимни писанд этмай, яқинига йўлатмайди. Оёғи ердан узилади. Бундай кимсалар қабулига бирор-бир қонун йомушини битказиш илинжида борган оддий одами уи сираям назор-писанд этмайди. Хуллас, арз-дол билан келганининг барча ўтинчлари қумга сингган сувдек бесамар кетади. Ҳанда фақур ўзини камситилган, ҳақоратлангандай сеза бошлайди. Алал-оқиба унинг қалбидagi меҳр, ишонч, умид ўрнини қаҳр-ғазаб, ишонсизлик ва норозилик банд этади. Энди бу даргоҳни елкамининг чуқури кўрсин, дея қўл силтаб кетади. Очингани айтгандай бўл-

сам, эл-улус бундайин кишиларни унчалик ҳам ҳўшлайвермайди. Ана шундай кўнглини хиқил қиладиган ҳолатлар билан рўбарў келмаслик мақсадида жойлардаги раҳбарларга имкон қадар одамларга яқин бўлиш лозимлиги бугун бот-бот уқтирилмоқда.

Касаба уюшмалари бундай вақтда доим ҳар бир раҳбарни эзгу ва савобли ишга шерик бўлишга ундаб келади. Хоразм вилояти касаба уюшмалари ташкилотлари томонидан ҳам кам таъминланган, боқувчисини йўқотган оилалар фарзандларига ўқув қуроллари, дарсликлар харид қилиш харажатларини қоплаш учун 938 та корхонада 2 минг 641 та оилага 139 миллион 710 минг сўм, кам таъминланган 2 минг 305 ёш оилага 379 миллион сўмдан ортиқ, уй-жой қуриш ва мамлакатимизда ишлаб чиқарилган, узок муддат фойдаланиладиган товарларни харид қилиш учун 75 нафар оилага 281 миллиондан ортиқ миқдорда маблағ берилди. Аргамчиға қил қувват деганидек, гарчанд ажратилган маблағ кам бўлишига қарамаздан шунинг ўзи ҳам минглаб инсонларни руҳлантириб юборди. Шу билан бирга, ишга қабул қилишни асоссиз рад этиш, ҳодимни розилигисиз бошқа ишга ўтказиш, меҳнат шартномаларини иш берувчининг ташаббусига қўра бекор қилишга қўпол хато-камчиликларга йўл қўйгани, меҳнат таътиллариға чиқиб, меҳнат дафтаридаги асоссиз бермагани, иш ҳақи ва бошқа тўловларни тўлашдан бош тортиш масалалари иш берувчиларга тушунтириб берилмоқда. Жумладан, ўтган йил давомида иш берувчилар номига киритилган тақдиминомалар орқали 92 нафар ҳодимнинг бузилган ҳуқуқи тикланган бўлса, судларга киритилган даъво аризалари орқали яна 51 нафар ҳодимнинг бузилган ҳуқуқи қайта тикланди. Умуман олганда, киритилган даъво ва ариза натижаларига қўра, корхона, ташкилот ва муассасалардан жами 130 миллион сўмга яқин маблағлар ҳодимлар фойдасига ундириб берилди. Қолаверса, биз юқорида айтган муаммолар бутунги куннинг энг долзарб ва қун тартибидан тушмаётган масалаларидан ҳилосбанади. Шу ўринда вилоятнинг Қўшқўпир, Хива, Урганч, Шовот, Гурлан, Хонка, Янгирарик, Янгибозар, Хазорасп, Боғот туманларида бўлиб, оддий одамларни узок вақтдан бери қийнаб келаятган қўлдан-қўл ҳаётий муаммолари бартараф этиб бориляпти.

Сайру саёҳат завқи

Хоразм ўзининг бетакрор обидалари билан етти иклимда ном қозонган. Шунинг учун бу эртақмонанд манзилни бир бор кўриб, завқланишни дилига туккан маҳаллий ва хорижий сайёҳлар сони йилдан-йилга ортиб бормоқда. Чиндан ҳам, куёшининг заррин нурларида жилдоланиб, ўзининг бор бўй-бастини намоён этаётган сон-саноксиз обидалар юртимиз

фаҳри. Афсуски, турли сабабларга қўра ана шу бебаҳо обидаларни кўрмаганлар, ҳаттоки, Хоразмнинг ўзида ҳам топилади. Ана шунини инобатга олган жамоа аҳолининг кенг қатламини сайру саёҳатга жалб этиб бормоқда. Шовот, Хонка, Хива, Қўшқўпир, Янгибозор тумани таълим, фан ва маданият ҳодимлари, агросаноат мажмуи тизимидagi корхона ва ташкилотлар ҳодимлари фарзандларидан етти юз йигирма нафари Комилжан Отаниёзов, «Авесто» музейлариға, Жаловиддин Манғуберди хиёбониға ва бошқа диққатга сазовор жойларга саёҳатлар уюштирилди. Тармоқ касаба уюшмалари ташкилотлари томонидан корхона, ташкилот ва муассасаларда ишлаётган эҳтиёжманд оилалардаги аёлларнинг 180 нафарини, вилоят касаба уюшма ташкилотлари бирлашмаси томонидан 22 нафарини Хивадаги «Ичанқалъа» кўрикхонасидаги бебаҳо ва ўта ноёб обидаларга зиёрати ташкил этилди. 20 минг 522 нафар касаба уюшма аъзоси оилалари билан Тошкент, Самарқанд, Бухоро, Хива шаҳарларидаги диққатга молик жойларни кўриб қайтди. Ота-боболаримизнинг ақл ва тафқури, захмати туфайли қад ростлаган қадимий манзилларни кезган одамларнинг қўнгил оламида оламшумул ўзгаришлар юз бериши, шубҳасиз.

Тагин бир гап. Вилоятда ҳар йили касаба уюшмалари сазй-ҳаракати билан турли спорт мусобақалари мунғазам ўтказиб келинади. Унда спортга иштиёки бор оилалар иштирок этади.

Бир-бириға қўнгил қўйган ёшларнинг бошини қовуштириб қўйиш азалдан эзгу ва савоб иш саналади. Ана шундай қўллаб ёшларнинг никоҳ тўйлари ўтказиб берилди. Меҳрибонлик уйларида тарбияланаётган болакаларнинг хатна тўйларини ҳар йили ўтказиш ҳам аънамага айланган. Бирлашма томонидан бундай савобли ишлар қанда қилмасдан ўтказилиб турибди. Масалан, бирлашма Хива шаҳридаги болалар шаҳарчасида тарбияланаётган болақонларнинг бир юз қирқ нафарига спорт кийимлари совға қилди.

Хулоса қилиб айтганда, Хоразм вилояти касаба уюшмалари ташкилотлари бирлашмаси кенгаши мақсади ва амалини одамларнинг қонуний манфаатлари ва ҳақ-хуқуқларини муносиб ҳимоя қилишга йўналтиргани сабабли ҳам секин-аста эл-улуснинг меҳрини қозониб бормоқда. Зеро, шериъат мўлқининг султони Мир Алишер Навоий тараннум этганидек, «Кимки, бир кўнгли бузқунинг хотирини шод айлағай, Онча борким, қабла вайрон бўлса, обод айлағай». Бу сатрлар жамоанин қалб амрига, қундлик широнига аллақачон айлан-би улгурган.

Улугбек ЖУМАЕВ,
«Оила даврасида» муҳбири

Реклама Уринида

ХИКОЯТ

Ўғрилланган от ўғрига
туҳфа қилинса...

Хожа Абу Наср Порсонинг бир яхши тулпори бор экан. Балх ҳокими шу отни қўлга киритиш илнжида бўлса-да, хожанинг ўзига лозимроқ деб ўйлаб, ундан сўрашга ботинолмай юраркан.

Бир куни отхонанинг орқасини тешиб, шу отни ўғрилаб кетишибди. Бу хабарни шайхга етказишганида: «Ўзи биз уни кўп минмасдик. Кимгадир зарурроқ бўлиб қолган бўлса, олиб кетгандир-да», дебди-да, бу ишга жиддий эътибор қилиб ўтирмабди.

Йўқолган от ҳақидаги гаплар ҳокимнинг қулоғига етибди. Ҳоким отни топтириб, шайхнинг олдига олиб борсам, балки бу ишимдан мамнун бўлиб, уни менга берар, деган хаёл билан ҳамма ёққа навкар жўнатибди. Навкарлар шерикчилик билан отни ўғрилаб кетган икки ўғрини топиб, хожанинг олдига олиб боришибди.

Ўғриларни олиб келган навкарбоши хожа хузурига кирганда, хожа уни ўрнидан туриб, иззат-икром билан кутиб олибди. Сўнг хонага икки ўғрини олиб киришибди. Шунда хожа уларни ҳам алоҳида хурмат билан қаршилабди. Мулозимига ўғриларнинг боғлоғлик қўлларини ечиб қўйишни айтибди ва улардан сўрабди:

- Асли қаерликсиз?
- Қўҳистонлик.
- Шу от билан ўша ёққа кетаётганмидингиз?
- Ҳа.
- Ўзингизнинг уловингиз йўқмиди?
- Йўқ.
- Ундай бўлса, шу от сизга. Уни миниб, уйингизга кетаринг. Бу отга бизнинг унчалик эҳтиёжimiz йўқ эди.

Қўҳистонликлар мамнун бўлиб, чиқиб кетишибди. Хожа эса навкарбошига «бизни деб овора бўлганингиз учун узр сўраймиз», дебди.

Ҳазрат Алишер Навоий «Насоийм ул-муҳаббат» китобида келтирган бу воқеани ўқиб, бугун химмат ва олижаноблик, эҳтиёж ва зарурат ҳақидаги тушунчаларимиз нақадар ғарибу ғалати эканини яна бир бор хис қиламиз. Бу воқеа бизга қилган иши ёки мансаб-лавозими нуктаи назардан эмас, инсонга аввало инсон сифатида қарашимиз, муносабат кўрсатишимиз зарурлигини эслатиб туради.

ТАБАССУМ 😊😊😊

Савдо ходими Россияга айлангани кетаётган экан. Саратовга борганда поезд анча тўхтаб қолибди. Савдогар ойнадан бошини чиқариб, атрофни томоша қилиб турса, темир йўл хизматчиси ўтиб қолибди.

- Ака, тинчликми, жуда кўп туриб қолдик? — деб сўрабди ундан.
- Тепловозни алмаштиришяпти, — жавоб қилибди хизматчи.

Савдогар шоша-пиша яна сўрармиш:

- Бошма-бошми ё устига пича наrsa борми?

— Дада, шарқликлар уйланмагунча хотинлари кимлигини билишмас экан, шу ростими?

- Ҳамма жойда шунақа, ўғлим...

ЖАВОҲИР

**Абдулла
ОРИПОВ,
Ўзбекистон
халқ шоири**

ҚАЛДИРҒОЧ

Дейдилар, қайгадир ўт кетса, албат,
Чумчуқ хас таширмиш, қалдирғоч-чи, сув.
Балки, бу чумчуқнинг шаънига туҳмат,
Ёнғин нималигин, балки, билмас у?

Сен дунё ҳолига назар сол бирпас,
Назар сол кўзлардан оққан ёшларга.
Дунёда кулбалар ёнар ҳар нафас,
У доим муҳтождир қалдирғочларга.

1986 йил.

ДИҚҚАТ, САВОЛ!

Нега қора
танланган?

Кўпчилик одамлар қора рангни унчалик хуш кўришмайди. Кўнгли қора, қора иш, қора ниятли каби ибораларда ҳам бу ранг салбий маънони ифода қилади.

Алишер Навоийнинг «Фарҳод ва Ширин» достонинда Чин ҳокони оиласида узок қутилган фарзанд дунёга келгани шарафига шаҳар деворларини қора рангга бўяшни буюради.

САВОЛ: нима сабабдан ҳокон айнан қора рангга бўяшни буюрган?

Жавоблар келгуси ҳафтанинг ешанба куни соат 15:00 гача қабул қилинади.

Электрон манзил:
info@od-press.uz
Телефон: 0 (371) 234-91-82
Telegram: (+99897) 444-80-84

Газетанинг 1(347)-солида эълон қилинган саволининг жавоби: Элдик-қалъа туманида шоир Матназар Абдулҳакимнинг «Даредан сўнг» шеърида баён этилган ўқитувчи аёлининг фоживий қисмати тасвирланган хайкал ўрнатилган.

Саволга Мақсула ЛА-ПАСОВА, Анвар ҚўЧ-ҚОРОВ, Азамат МАН-СУРОВ, Наргиза БАХ-РИЕВА, Сарвар ҚО-РАХЎЖАЕВ тўғри жавоб йўқлади.

САБОҚ

Икки йўл

Бола мебель ва шунга ўхшаш нарсаларни синдириб қўйса, ота-она олдида икки йўл туради: бири болани уриб, ёлғон гапирришга ўргатиш, иккинчиси синган нарсани бирга тузатиб, болани масъулиятни хис қилишга одатлантириш баробарида унинг шахсиятини тарбиялаб бориш.

Сиз шу икки йўлдан қай бирини танлайсиз?

Бир кун келиб фарзандингизда сизга ва бошқаларга нисбатан кўрсалик, алдамчилик, бемехрлик ва шафқатсизлик каби хусусиятлар кўриниб қолса, табиийки, бундан ажабланасиз. Бу аслида сизнинг қачондир қилган қайсидир хатти-ҳаракатингизнинг аччиқ мевасидир.

Ховлимиздаги дарахт меваси аччиқ бўлса, уни дарров кесиб ташлаш мумкиндир. Лекин фарзанд дарахт эмас-да.

ДАРВОҚЕ!

Уйга кирганингизда фарзандларингиз пешвоз чиқиб, кутиб олмаса ва шодлигидан сизни кучоқламаса, ахлоқингизни ва уларга муомалангизни бир сарҳисоб қилиб кўринг. Балки тарбия ва ғамхўрлик қилишда қандайдир хато-камчиликка йўл қўйгандирсиз!

ПАЗАНДАЛИК

Кимчи

Керакли масалликлар:
пекин карами, туз, махсус аччиқ газак.

Тайёрланиши: карамлар узунасига 6-8 бўлакка бўлинди ва тузлаш учун махсус идишга солинади. Устидан олдиндан қайнатилиб, совутилган сув кўмгунича қуйилади. Бунда сувни ҳар 1 литрига 2 ошқошиқ туз солинади. Карамлар ҳар 5 соатда сувдан ташқарига чиқиб қолган жойлари ўгирилади. Карам истеъмол учун 2 суткада тайёр бўлади. Шундан сўнг карамлар орасига аччиқ газак суртилади.

Аччиқ газакни уй шаронтида ўзингиз тайёрлашингиз ёки бозордан тайёрини олишингиз мумкин.

Уйда тайёрлаш учун 2 килограмм аччиқ қалампир, 1 килограмм қизил булғор қалампир ва 5-6 та саримсоқ бўлақчалари бирга гўшт киймалагичдан ўтказилади. 2 ошқошиқ туз қўшилиб, аралаштирилади.

Ёқимли иштаха!

beka.uz

МУАССИСЛАР:

Фукараларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари фаолиятини мувофиқлаштириш бўйича Республика кенгаши
Ўзбекистон Касаба уюшмалари федерацияси Кенгаши;
Ўзбекистон Хотин-кизлар кўмитаси;
Ўзбекистон Ёшлар иттифоқи марказий кенгаши;
«Ўзбектелеком» акциядорлик компанияси;
«Ўзбекистон почтаси» акциядорлик жамияти;
«Матбуот тарқатувчи» акциядорлик компанияси;
Акциядорлик тижорат «Алоқабанк»;
«Оила» илмий-амалий талқикот маркази.

Газета тахририят компьютерида терилди ва саҳифаланди.

Газетада интернет материалларидан ҳам фойдаланилган.
Газета 2012 йил 20 апрелда Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигида 0814-рақам билан рўйхатга олинган.
«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси басмаҳонасида чоп этилди.
Басмаҳона манзили: Тошкент шаҳри, Буюк Турон кўчаси, 41.

ТАХРИР ҲАЙЪАТИ:

Танзила Норбоева, Қахрамон Қуронбоев, Шавкат Жавлонов, Қудратилла Рафиков, Коммуна Ирисбекова, Дилором Тошмухамедова, Ином Маждидов, Элмира Боситхонова, Мизроб Бўронов, Муродулло Холмухамедов, Муҳаммаджон Қурунов

Тахририят манзили: Тошкент шаҳри, 100000, Амир Темури 1-тор кўчаси, 2-ўй.
Тел/факс: 234-83-45. E-mail: info@od-press.uz

Навбатчи — Ғ. Бобоқонов
Саҳифаловчи — И. Болтаев

Буюртма: г-161 ISSN 2181-6190 Обуна индекси — 193
Адаби: 3006 нуска. Нархи: келишув асосида.
Қоғоз бичими А-3, ҳақми 2 босма табоқ.
Оффсет усулида босилган.

Чоп этишга топширилган вақти: 19:00 Чоп этишга топширилди: 19:00

